

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет агротехнологій

Кафедра землеробства, геодезії та землеустрою

ТОЛОКЕВИЧ Віолетта Антонівна

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр»
освітньо-професійної програми «Геодезія та землеустрій»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій»

**ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПРОТИЕРОЗІЙНИХ ЗАХОДІВ НА ТЕРИТОРІЇ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД**

Науковий керівник: доктор екон. наук,
професор Попов А.С. _____

Зав. кафедри: доктор с.-г. наук,
професор Гамаюнова В.В. _____

Рецензент: _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

МИКОЛАЇВ
2023

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: 82 с., 56 використаних джерел, 7 рисунків, 18 таблиць, 2 креслення. Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню формування системи протиерозійних заходів на території територіальних громад.

У магістерській роботі: з'ясовано завдання раціонального використання й охорони земель в умовах прояву ерозійних процесів; розглянуто землеустрій як інструмент сталого використання земель територіальних громад; вивчене та проаналізоване законодавче та методичне забезпечення проведення землевпорядних протиерозійних заходів; надано характеристику сучасного стану землекористування окремої територіальної громади; проведений аналіз природних умов та ґрунтового покриву землекористування окремої територіальної громади; здійснена оцінка ерозійної небезпеки території на прикладі окремого землекористування; запропоновано нову організацію земельних угідь; розроблені проєктні заходи щодо усунення ерозійних процесів; зроблено обґрунтування проєктних рішень.

Встановлено, що територія досліджуваного землекористування належить до V та VI категорії ерозійної небезпеки, середньорічний потенційний змив ґрунту на робочих ділянках землекористування складає 143,14 т/га та 209,51 т/га. Загальна площа земель передбачених для консервації-трансформації склала 18,6 га. Запроєктовані лісові смуги загальною площею 31,3 га. Загальна ринкова стартова викупна ціна частин земельних ділянок передбачених під консервацію-трансформацію склала 1 103 807,14 грн або 35954,63 грн/га.

Перелік ключових слів: ЗАХОДИ, ЕРОЗІЯ ҐРУНТУ, ЗЕМЛЕУСТРІЙ, ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА, ПРОТИЕРОЗІЙНІ ЗАХОДИ, ЗЕМЕЛЬНА ДІЛЯНКА.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ерозія. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Ерозія#:~:text=Ер́озія%20\(від%20лат.,чинників%20формування%20рельєфу%20земної%20поверхні](https://uk.wikipedia.org/wiki/Ерозія#:~:text=Ер́озія%20(від%20лат.,чинників%20формування%20рельєфу%20земної%20поверхні) (дата звернення: 02.10.2023)
2. Шквир І.М. Щодо питання вивчення ерозійних процесів. URL: <http://miljournals.knu.ua> (дата звернення: 02.10.2023)
3. Афанасьєв О. В., Касьянов В.В. Рациональне використання та охорона земель: навч. посіб. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 77 с.
4. Ерозія ґрунтів та система протиерозійних заходів. URL: <https://studfile.net/preview/5286795/page:14/> (дата звернення: 03.10.2023)
5. Залежність цінності та інвестиційної привабливості земельних ресурсів від природно-ресурсного потенціалу. URL: <https://buklib.net/books/35360/> (дата звернення: 05.10.2023)
6. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні від 1 квітня 2014 р. № 333-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-p#Text> (дата звернення: 10.10.2023)
7. Методичні рекомендації щодо здійснення ерозійного районування (зонування) земель від 28.12.2004 № 420. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/52461_538152 (дата звернення: 10.10.2023)
8. Про Землеустрій: Закон України від 22 травня 2003 року № 858-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15#Text> (дата звернення: 11.10.2023)
9. Про Охорону земель: Закон України від 19 червня 2003 року № 962-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15#Text> (дата звернення: 12.10.2023)
10. Обласов В.І., Балик Н.Г. Протиерозійна організація території: навч. посіб. К., Аграрна освіта 2009. 215 с.

11. Про затвердження Правил розроблення робочих проектів землеустрою: Постанова від 2 лютого 2022 р. № 86. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86-2022-п#Text> (дата звернення: 21.10.2023)
12. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 року № 2768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text> (дата звернення: 21.10.2023)
13. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення: Закон України від 31 березня 2020 року № 552-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/552-20#Text> (дата звернення: 22.10.2023)
14. Паньків З.П. Земельні ресурси: навч. посіб. Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. 272 с.
15. Сафранов Т.А. Екологічні основи природокористування: навч. посіб. Одеса: ОДЕКУ, 2002. 226 с.
16. Лазеба Є.С. Підвищення ефективності використання земель сільськогосподарського призначення в Україні. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3062> (дата звернення: 01.11.2023)
17. Маруняк Є.О. Територіальне (просторове) планування: зміст, еволюція та основні сучасні напрями. URL: https://ukrgeojournal.org.ua/sites/default/files/UGJ_2014_2_22-31.pdf (дата звернення: 01.11.2023)
18. Другак В.М. Стале землекористування як еколого-економічна складова сталого розвитку суспільства. URL: <http://www.ecoj.dea.kiev.ua/archives/2012/2/17.pdf> (дата звернення: 03.11.2023)
19. Черевко Г. В., Яцків М. І. Економіка природокористування: навч. посіб. Львів: Світ, 1995 208 с. URL: <http://ebib.pp.ua/ist-1--idz-ax229--nf-19.html> (дата звернення: 03.11.2023)
20. Попов А.С. Управління земельними ресурсами: методичні рекомендації до виконання курсової роботи здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти ОПП «Геодезія та землеустрій» спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» денної форми здобуття вищої

освіти». Миколаїв: Миколаївський національний аграрний університет, 2022. 111 с.

21. Про затвердження переліку особливо цінних груп ґрунтів: Наказ від 28 жовтня 2003 р. за № 979/8300. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0979-03#Text> (дата звернення: 05.11.2023)

22. Світличний О. О., П'яткова А.В. Прикладне ерозієзнавство : навч. посіб. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2020. – 136 с.

23. Світличний О.О., Чорний С.Г. Основи ерозієзнавства: підручник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2007. 266 с. URL: https://geoknigi.com/book_view.php?id=1471 (дата звернення: 07.11.2023)

24. Суть ерозії та інших форм деструкції ґрунтів. URL: http://megalib.com.ua/content/3094_51_Syt_erozii_ta_inshih_form_destrykcii_grynti_v.html (дата звернення: 07.11.2023)

25. Попов А.С., Іскакова О.Ш. Землевпорядне проектування: Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з дисципліни «Землевпорядне проектування» освітньо-професійної програми «Геодезія та землеустрій» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій». Миколаїв, 2022. 142с.

26. Організація угод і сівозмін. URL: http://ni.biz.ua/8/8_19/8_19405_tema--organizatsiya-ugodiy-i-sevooborotov.html (дата звернення: 10.11.2023)

27. Методичні рекомендації щодо розроблення схем землеустрою і техніко-економічних обґрунтувань використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць від 02.10.2013 № 395. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/68783_68783 (дата звернення: 10.11.2023)

28. Масленнікова В.В. Роль консервації деградованих і малопродуктивних ґрунтів орних земель у створенні екологічно-стійких агроландшафтів. URL: http://business-navigator.ks.ua/journals/2018/44_2_2018/14.pdf (дата звернення: 11.11.2023)

29. Трансформація угідь. Визначення, призначення, цілі. URL: <http://um.co.ua/8/8-12/8-127228.html> (дата звернення: 11.11.2023)

30. Завальний О. В. Техніко-економічне обґрунтування проектних рішень у міському будівництві : конспект лекцій. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова, 2023. 32 с.

31. Попов А.С. Стадійність проведення консолідації земель сільськогосподарського призначення в Україні на основі передового міжнародного опыта. Проблеми економіки. 2017. № 1. С. 112–121.

32. Popov, A., & Trehub, O. (2022). Improvement of the normative monetary evaluation of settlement land in the ecological context. *Geodesy and Cartography*, 48(2), 107–123. <https://doi.org/10.3846/gac.2022.14865>

33. Popov, A., Tymoshevskiy, V., & Poliakh, V. (2022). Costs, Benefits and Obstacles to the Adoption and Retention of Shelterbelts: Regional Perception and Mind Map Analyses for Ukraine. *Geomatics and Environmental Engineering*, 16(2), 157–176. <https://doi.org/10.7494/geom.2022.16.2.157>

34. Фрагментація земель у розвитку земельних відносин / Попов А.С. // Економіка АПК. 2015. № 7. С. 51.

35. Територіальний землеустрій. Модуль 1. Проведення територіального землеустрою на регіональному рівні : методичні рекомендації для виконання практичних робіт здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти ОПП «Геодезія та землеустрій» спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» денної форми здобуття вищої освіти / уклад. А. С. Попов, О. Ш. Іскакова. Миколаїв : МНАУ, 2022. 93 с.

36. Територіальний землеустрій. Модуль 2. Проведення територіального землеустрою на місцевому рівні : методичні рекомендації для виконання практичних робіт здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти ОПП «Геодезія та землеустрій» спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» денної форми здобуття вищої освіти / уклад. А. С. Попов, О. Ш. Іскакова. Миколаїв : МНАУ, 2022. 70 с.

37. Popov A. Assessment of land fragmentation of agricultural enterprises in Ukraine. *Economic Annals-XXI*. 2017. Vol. 164 Issue 3/4. P. 56–60. doi: <https://doi.org/10.21003/ea.V164-13>

38. Попов А.С. Розвиток ринку земель сільськогосподарського призначення через механізм консолідації земель. *Економіка АПК*. Київ, 2018. № 4. С. 28–33.

39. Попов А.С. Заходи щодо подолання наслідків фрагментації земель сільськогосподарського призначення: європейський досвід та українські реалії. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2016. Vol. 2. No. 1. С. 96–109.

40. Попов А.С. Інституціональні засади консолідації земель сільськогосподарського призначення: теорія, методологія, практика : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.06 / Львів. нац. аграр. ун-т. Львів, 2018. 472 с.

41. Попов А.С. Інституціональні засади консолідації земель сільськогосподарського призначення: теорія, методологія, практика : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук : 08.00.06 / Львів. нац. аграр. ун-т. Львів, 2018. 41 с.

42. Попов А.С. Критичний аналіз способів проведення консолідації земель сільськогосподарського призначення в Україні. *Економіка. Управління. Інновації*. № 2(17). 2016.

43. Попов А., Мовчан С., Коломієць С, Леженкін І. Формування масивів земель сільськогосподарського призначення як альтернатива консолідації земельних ділянок // *Економічна та соціальна географія*. 2020. Вип. 84. С. 42–54.

44. Попов А.С. Оцінка ефективності проведення консолідації земель. *Землевпорядний вісник*. 2015. № 11. С. 22–27.

45. Popov A. The formation of institutional environment of agricultural land consolidation in Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*. Vol. 1, 2015, No. 2. P. 128–134.

46. Попов А.С. Консолідація земель, як інструмент сталого розвитку сільських територій. *Молодий вчений*. 2015. №11 (26). Ч. 2. С. 94–101.
47. Попов А.С. Фрагментація земель сільськогосподарського призначення. *Глобальні та національні проблеми економіки*. № 10, 2016. С. 642–647.
48. Попов А.С. Землеустрій – основний механізм проведення консолідації земель сільськогосподарського призначення. *Агросвіт*. №10. 2016. С. 12–16.
49. Попов А. С. Зміст консолідації земель у межах населених пунктів. *Вісник Львівського НАУ: економіка АПК*. Львів: Львів. нац. аграр. ун-т, 2012. №19(2). 289 с. С. 146–151.
50. Попов А. С. Досвід консолідації земель населених пунктів у Японії. Теоретичні основи і практичні аспекти використання ресурсоощадних технологій для підвищення ефективності агропромислового виробництва і розвитку сільських територій: матеріали Міжнар. наук.-практ. форуму, 18-21 вересня 2012 року. Львів, 2012. С. 397–401.
51. Попов А.С. Наукові підходи щодо визначення поняття консолідації земель сільськогосподарського призначення. *Землевпорядний вісник*. 2016. № 3. С. 31–35.
52. Попов А.С. Поняття, зміст і завдання консолідації земель: європейський досвід. *Землевпорядний вісник*. 2015. № 1. С. 36–40.
53. Землеустрій : методичні рекомендації до виконання курсової роботи для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ступеня вищої освіти Бакалавр спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» денної форми навчання / уклад. А. С. Попов. Миколаїв : МНАУ, 2022. 80 с.
54. Про охорону праці : Закон України від 14 жов. 1992 р. № 2694-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text> (дата звернення: 18.10.2023).
55. Леськів Г.З, Верескля М.Р. Безпека життєдіяльності та охорона праці : навч. посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 262 с.

56. Методичні рекомендації до підготовки, написання і публічного захисту кваліфікаційної роботи на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр» освітньо-професійної програми «Геодезія та землеустрій» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій» для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання / уклад. : А. С. Попов, В. В. Гамаюнова, О. Ш. Іскакова, Т. М. Манушкіна, Ю. В. Задорожній, О. Є. Сандольська, А. В. Дробітько, Н. Є. Стойко. Миколаїв : МНАУ, 2022. 57 с.